

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Folketingets Uddannelsesudvalg
Titel	UDU alm. del - samrådssp. A-C
Målgruppe	Folketingets Uddannelsesudvalg
Arrangør	Folketingets Uddannelsesudvalg
Taletid	10 minutter
Tid og sted	Folketingets Uddannelsesudvalg Onsdag den 27. oktober 2010 kl. 10.15-12.00

Disposition

Spørgsmål A

Kan ministeren bekræfte, at efterskolerne alene skal betale 278 mio. kr. svarende til 30 procent af de planlagte besparelser over de næste 4 år på Undervisningsministeriets område, selv om efterskolerne kun fylder omkring 5 pct. af det samlede udgiftsniveau i ministeriet, og hvad er begrundelsen herfor.

Spørgsmål B

Hvilke konsekvenser får de planlagte nedskæringer på efterskoleområde, herunder for efterskolerne, denne skoleform, uddannelsesbehov og udkantsdanmark?

Spørgsmål C

Er ministeren enig i den kritik, som ministerens partifæller Christian Mejdahl, Jens Kirk og Britta Schall Holberg er kommet med i forhold til de planlagte nedskæringer på efterskoleområdet?

Der henvises til [www.efterskolen.com/Nyheder 14/9-10](http://www.efterskolen.com/Nyheder/14/9-10), hvor Christian Mejdahl finder nedskæringerne ubalanceret, og [www.efterskolen.com/Nyheder 16/9-10](http://www.efterskolen.com/Nyheder/16/9-10), hvor Jens Kirk synes, at "det er skammeligt, at vi lægger op til at ødelægge denne skoleform."

1. Indledning

- Inden jeg svarer på spørgsmålene om nedskæringerne på efterskoleområdet, vil jeg gerne slå fast, at en forudsætning for regeringens aftale om genopretning af dansk økonomi er, at den i mindst muligt omfang berører kerneaktiviteterne, nemlig de kompetencegivende uddannelser, som er helt centrale i regeringens uddannelsespolitiske målsætninger om, at 95 pct. af de unge skal have en ungdomsuddannelse og 50 pct. en videregående uddannelse.
- Det betyder blandt andet, at efterskolerne også skal bidrage til genopretningen af samfundsøkonomien.

2. Svar på spørgsmål A

- Det er ikke korrekt, at efterskolerne skal betale 30 pct. af de samlede besparelser på Undervisningsministeriets område i perioden 2011-2014.

- Jeg er bekendt med, at Efterskoleforeningen har lavet en beregning, der viser det, men det er altså ikke rigtigt.
- Efterskolernes andel af de samlede besparelser udgør 5 pct. i 2011 stigende til 10 pct. i 2014. Besparelserne udgør 8 pct. for hele perioden 2011 til 2014.
- Når samfundet står over for så store økonomiske udfordringer, som Danmark gør i øjeblikket, er det nødvendigt også at se på, hvor pengene bliver givet bedst ud.
- De offentlige enhedsudgifter til efterskoler ligger et godt stykke over de tilsvarende for private grundskoler og kommunale folkeskoler.
- Det betyder, at efterskoletilbuddet ud fra en samfundsøkonomisk synsvinkel er omkostningsfuldt sammenlignet med den almindelige folkeskole.
- Jeg vil i den forbindelse også gerne slå fast, at staten fortsat bruger mange penge på efterskolerne til de forældre og elever, der ønsker et alternativ til den almindelige folkeskole. Når genopretningsaftalen er fuldt indfaset, forventer vi fortsat at bruge ca. 860 mio. kr. til at medfinansiere betalingen for at gå på efterskole. Derudover kommer efterskolernes driftstilskud på ca. 2 mia. kr. årligt.
- Derfor mener jeg, at det er rimeligt, at også efterskolerne bidrager til genopretningen af dansk økonomi.

3. Svar på spørgsmål B

- Jeg kan oplyse, at efterskolerne generelt set har en god økonomi – og efterskolerne har også oplevet store aktivitetsstigninger de seneste år, som langt overstiger elevtalsudviklingen i folkeskolen.
- Efterskolerne har de senere år haft overskud. I 2009 havde sektoren et samlet overskud på knap 130 mio. kr. Det svarer til et overskud på omkring 5.300 kr. pr. årselev. Samtidig har de en voksende positiv egenkapital.
- Reduktionen af elevstøtten er først fuldt indfaset i 2014, hvilket giver skolerne en årrække til at tilpasse deres økonomi.
- Jeg ved, at efterskolerne er dygtige til at tage udfordringer op, og jeg tror, at det vil være muligt for langt de fleste skoler at nedbringe deres omkostninger og tilpasse egenbetalingen sådan, at besparelserne på elevstøtten ikke udelukkende skal bæres af forældrene.

- Jeg forventer, at der fremover fortsat vil være mange efterskoler fordelt over hele landet, der giver let adgang til et efterskoleophold.

4. Svar på spørgsmål C

- Regeringens forslag om reduktion af elevstøtten indebærer, at elever med forældre med høje indkomster skal betale mere end i dag, mens forældre med de helt lave indkomster ikke berøres.
- Det har for regeringen været vigtigt at sikre, at efterskoletilbuddet også fremover er et tilbud til alle børn uanset forældreindkomst. Et andet hensyn har været, at alle familier skal modtage et minimum for elevstøtte, når de har et barn på efterskole.
- Jeg har drøftet udmøntningen af besparelserne med efterskoleforeningen som blandt har påpeget, at en ændret beregning af forældrenes indkomst kan tilgodese lavindkomst- og mellemindkomstfamilier i endnu højere grad end den nuværende beregningsmetode.
- På den baggrund er jeg i forhandlingerne om finansloven indstillet på at drøfte en ændring af beregningsgrundlaget for elevstøtten.
- Vi overvejer derfor Efterskoleforeningens forslag om at elevstøtten fremover beregnes på baggrund af husstandsindkomsten, og ikke som nu kun for den ene forælder i det tilfælde, at eleven ikke bor hos begge forældre.
- En sådan omlægning medfører i sig selv et provenu, der gør, at den samlede reduktion i elevstøtten på de fleste indkomstintervaller kan reduceres sammenlignet med det, der var forudsat i Genopretningspakken.
- Med dette forslag er det muligt at friholde flere lavindkomstfamilier for besparelsen samtidig med, at mellemindkomstfamilierne får en mindre reduktion i elevstøtten end oprindeligt. Opgørelsen af forældreindkomsten vil samtidigt i højere grad afspejle det reelle familiemønster, og disse ændringer er jeg meget tilfreds med.
- Målet må være, at omlægningen af elevstøtten bliver en balanceret løsning, så unge – uanset deres forældres indkomstforhold - ikke risikerer at gå glip af et ophold på en efterskole.
- Samtidig overvejer vi også Efterskoleforeningens forslag om at reducere besparelsen med stigningen fra 2013 til 2014.

- Jeg kan dog ikke i dag gå helt ned i detaljerne i forslaget, da detaljerne først skal drøftes med forligskredsen.
- Når det er sagt er jeg dog også af den opfattelse, at efterskolerne selv skal være påpasselige med ikke at få skabt et billede af efterskolerne som en dyr skoleform – og dermed en skoleform, som forældre afskriver på forhånd. Det er det jo ikke, og staten giver stadig tilskud til elevbetalingen.
- Jeg mener også, at mange efterskoler selv er med til at gøre et efterskoleophold dyrt. Flere efterskoler tilbyder således i dag lange ekskursioner til eksotiske rejsemål, skiture og lignende indlagt som en del af opholdet. Det er jo tilbud, som nok tiltrækker elever, men som ikke altid er pædagogisk nødvendige. Og sådanne aktiviteter bidrager samtidigt til at presse prisen på et efterskoleophold op.
- Samtidigt har jeg fået oplyst, at den gennemsnitlige varighed af et efterskoleophold har været stigende de seneste år, hvilket også bidrager til at gøre den samlede pris for et efterskoleophold dyrere.
- Efterskolerne har altså gode muligheder for at få tilpasset deres aktiviteter og omkostninger til en afbalanceret elevbetaling, der afspejler forældrenes betalingsvillighed og betalingsevne.

5. Afrunding

- Afslutningsvist vil jeg også gerne slå fast, at det ikke kan eller skal være et mål i sig selv, at så mange unge som muligt skal på efterskole.
- Efterskolen skal være åben for alle – men alle har ikke nødvendigvis brug for at komme på efterskole – og selv efterskoleforeningen må også være indstillet på, at det ikke nødvendigvis skal være et succeskriterium at vinde såkaldte markedsandele fra folkeskolen.
- Samtidig vil det også fremover være muligt for alle, der ønsker deres barn skal have et år på efterskole, at få plads til det i familiens økonomi.